NER 112.

PRZEWODNIK POLSKI.

w WARSZAWIE
Dnia 26. *Kwietnia* 1829 *R.*
NIEDZIELA.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

NAYIASNIEYSZY CESARZ i KROL postanowieniem z dnia 26 Marca (7 Kwietnia) r. b. nayłaskawiey mianować raczył Bazylego Chaników, Rzeczywistego taynego Radcę, oraz Swego posła nadzwyczaynego przy Dworach Drezdeńskim, Hessen-Kasselskim, Hannowerkim, Weimarskim, Oldenburgskim i Meklemburg Szweryńskim, Kawalerem Orderu Polskiego Orła Białego.

Kommissya Rządowa Spraw wewnętrznych i Policyi.

Pragnąc zapewnić producentom prędszą sposobność spieniężenia wełny swoiey po strzyży, pospolicie w początkach miesiąca Czerwca odbywaiącey, się równie iak fabrykantom tę przynieść dogodność, iżby z ogółu zapasów wcześnie w wełnę potrzebną opatrzyć się mogli, a przytem z względu na termina ościennych targów, ułatwić nabywcom obcym zwiedzenie targu tuteyszego, postanowiła zbliżyć nieco termin dotyczasowy Sto Jański rozpoczęcia się onegoż. Uwiadamia zatem, iż Targ Główny na wełnę w Warszawie w tym roku zacznie się dnia 12 Czerwca, i trwać będzie dni ośm. Bliższe szczegóły późniey zostaną ogłoszone.

Warszawa dnia 24 Kwietnia.

Minister Prezyduiący.
w Zastępstwie Radca Stanu.
A. Sumieński.

Za Sekretarza Jeneralnego
Wentzel

Most drugi na galarach przy ulicy Spadek, niemal wprost Zoliborza, został wczoray ukończony. Dlugość iego wynosi przeszło 700 kroków. Jest to nowa dla stolicy i mieszkańców okolicznych dogodność, tym większa, iż droga do nowego mostu z obudwu brzegów nie ma przykréy spadzistości.

Rycina litografowana, Kawalerzysta Turecki iest do nabycia: u PP. Brzeziny, Ciechanoskiego, Dal-Trozzo, Glücksberga, Hugues et Kermen, Kuhnigka, Magnusa, Skwarcowa, i w Składzie Papieru z Jeziornéy, po groszy 10.

Cena żywności na Targach w Warszawie i Przedmieściu Pradze.— w d. 24 Kwietnia r. b.

Żyto płacono od zł. 9 do 9 gr. 15.
Pszenicy zł: 25.
Groch polny od zł: 10 do 11.
Jęczmień od 7 do 7 gr. 15.
Owies od zł. 5 gr. 15 do 6.
Mąki pszennéy ordynaryynéy zł. 36 gr. 15.
Mąki żytniéy pytlowéy od zł. 16 do 17.
Mąki gryczanéy zł. 16.
Kaszy Jaglanéy zł. 20.
Kaszy gryczanéy zwyczaynéy zł, 16.
Kaszy gryczanéy drobnéy od zł: 32 do 36.
Kaszy ięczmiennéy ordyn: od zł: 11 do 12.
Słomy cetnar od zł. 1 gr. 15 do 2.
Siana cetnar od zł: 2 do 2 gr: 15.
Sążeń drzewa sosnowego od zł: 16 do 17.
Wół dobry od dukatów 10 do 12.
Wół średni od dukatów 8 do 9.
Wół lichy od dukatów 5 do 7.
Ciele od zł. 8 do 20.
Wieprz od zł. 36 do 108.

Masła funt od gr: 20 do 24.
Słoniny funt gr: 16.

W Powszechnym Dzienniku kraiowym czytamy następuiący artykuł:

Z Poznania.

Korrespondent Hamburgski, zawiéra następuiące ogłoszenie dla rządów, podane przez P. Tomasza Szumskiego, byłego officera Polskiego: — »Z upoważnienia N. Króla Pruskiego, moiego dostoynego monarchy, mam zaszczyt podać do wiadomości powszechnéy, że wynalazłem dwie machiny woienne, za pomocą których woysko we dwóynasób zwiększyć może siły swoie, w działaniach bądź zaczepnych, bądź odpornych, bądź też w czasie oblegania twierdz. Budowa i użycie tych machin łatwe; ważą tylko pięć funtów; obiedwie dwa dukaty kosztuią; dostarczaią strasznéy broni, tudzież bateryi i namiotów przewoźnych; nie zwiększą ani ładunku żołnierza, ani wydatków administracyi, ieżeli niektóre mniey potrzebne sprzęty odjęte będą. Mogą bydź zaprowadzone do wszelkiego woyska bez żadnéy zmiany; wszakże upowszechnienie ich snadnieysze w pułkach, które się organizować zaczynaią, n. p. w Grecyi, w Egipcie, w Ameryce, i t. d. Nayszacownieyszą iest zaletą tych machin, że ochraniaią zdrowie i życie żołnierza, że zapewniaią wyższość nad licznieyszem nawet nieprzyiacielem, nieznaiącym tego wynalazku, i że są zaradzeniem przeciwko całkowitéy klęsce woyska, opatrzonego w te machiny. Z resztą zyskały one pochwały kilku znakomitych inżynierów. Proszę rządów chcących mieć te machiny, żeby posłać raczyły do mnie do Poznania, officera Inżeniera opatrzonego w summę wyrownywaiącą ważności wynalazku, któremubym mógł okazać na modelach wszelkie korzyści tych machin. Wszelkie z tego powodu lissy do mnie adressowane frankować należy. — W Poznaniu dnia 25 Marca 1829 roku.»

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA z *Londynu* 11 *Kwietnia.*

Na warsztatach naszych kraiowych znayduie się w obecnéy chwili 100 okrętów woiennych, między któremi iest kilka 120 działowych.

W Anglii wynaleziono machinę parową, która sama kurze i gęsie iaia wysiada.

AFRYKA. *Alexndryi* 27 *Lutego.*

Przybył tu Husseyn Vrione zaufany aient Deia Algierskiego. Donosi on że iego zwierzchnik postanowił nie przystąpić do żadnych układów z Francyą, W całém Algierskiem państwie zaciągaią do woyska, każdy zdolny do noszenia broni w razie potrzeby ma bydź powołanym do służby woyskowey, zapisuią nawet cudzoziemców i wszystkie warowne punkta stolicy przyprowadzaią do stanu obrony. Dey otrzymał 100 dział od cesarza Marokańskiego i iuż ie kazał w Algierze osadzić. Nad brzegami pozakładano małe twierdze i oddano pod rozkazy Kaimakana; każda z nich mieści 200 żołnierzy i 24 artylerzystów, po naywiększey części cudzoziemców. Husseyn Vrione źle mówi o Francuzach i dodaie że ieźli się pod Nawarynem dobrze sprawowali, zachęcał ich tylko przykład sprzymierzonych. Gdyby byli waleczni i obrotni (miał między innemi oświadczyć) mała algierska siła morska nie tyleby ich zatrudniała i nie krążyłaby tak śmiało w obliczu nieprzyiacielskich woiennych okrętów.

FRANCYA z *Paryża* 12 *Kwietnia.*

Mówią, że ministeryum ma zamiar ogłosić w Monitorze swoie proiekta do prawa iako Królewskie postanowienie pod napisem: Karta gminna i departamentowa wraz ze stósownym wstępem. Wczoray zwołano radę sta-

nu, iak się domyślaią dla wyrzeczenia zdania o tak niezwykłém postępowaniu. Mówią, że zapadła decyzya potwierdzaiąca ten zamiar, i że iuż iutro to ogłoszenie nastąpi.

Wczoraysze posiedzenie izby deputowanych zatrudniało się petycyami. Kilka z tych petycyi było powodem do uporczywych rozpraw. Adwokat paryzki Lucas przedstawił swoie zdanie względem urządzenia szkół elementarnych i zaprowadzenia systematu penitencyarnego w więzieniach. Pan Laborde korzystał z téy okoliczności i przedstawił dobroczynne skutki z oświaty ludu: za przykład przywiódł, że w Szkocyi, gdzie szkoly są iak naylepiéy urządzone, z pomiędzy 23,000 iest tylko ieden zbrodniarz, gdy tym czasem w Anglii liczą iednego na 1500 osob. Baron Pelet de la Lozere uważał, że założyciel uniwersytetu (Napoleon) zaięty ciągle olbrzymiemi widokami, chciał w ich ogromie nawet naymnieysze wieyskie szkółki uwikłać, podciągaiąc wszystko pod zasadę poiedynczości, i z tąd właśnie liczne zasady naukom elementarnym stawały na przeszkodzie. Moiem zdaniem, oświadczył mówca, zawsze było: że nie masz lepszego środka do rozszerzenia tych nauk iak municypalizacya ich. Prawo, które nam tylko pokazano, aby ie natychmiast cofnąć (tu wszyscy oczy zwrócili na ministra) łączyło się z tą zasadą, dla tego ubolewać należy nad postanowieniem względem cofnięcia tegoż.

Słychać mocno, iż Cesarz Brazyliyski Don Pedro zaślubi córkę Xiążęcia Orleanu.

HISZPANIA z *Madrytu 2 Kwietnia.*

Wiadomości o trzęsieniu ziemi sprawiły tu wielką trwogę. Trudno iednak poiąć, dla czego rząd stara się utaić całą okropność tego nieszczęścia, które prędzéy czy późniéy wiadome bydź musi. Przeszłego poniedziałku, wybito iuż 2 ryz Gazety, gdy dyrektor otrzymał rozkaz umieszczenia w mieysce wydrukowanego artykułu, innego który nadesłany został z pałacu królewskiego, co iuż było wydrukowane zniszczono.

Wszystkie listy z Orihuela donoszą o otworzeniu się kilku wulkanów, które w znaczney ilości wyrzucaią kamienie i żywiczne istoty, rozwiiaiące odrażaiący zapach. Liczba ludzi pozbawionych życia iest znaczna; atoli znacznieysza ieszcze pokaleczonych: Wiele uszkodzonych budowli potrzeba będzie prędko zburzyć, dla zapobieżenia większemu nieszczęściu, zniewolenie iednak mieszkańców, do opuszczenia rodzinnych schronień, nie będzie tak łatwe.

Dnia 31 w nocy o godzinie 2 dało się tu czuć nowe trzęsienie ziemi, które chociaż nie było mocne, wszakże bardzo zatrwożyło mieszkańców. Przyłączyły się zarazem ddżyste słoty, ustawne zmiany temperatury, i okoliczność że od 3 miesięcy ciągle prawie pada śnieg i grad; spełniłaby się miara nieszęść, gdyby w południowych prowincyach utworzyć się miał nowy wulkan.

Na domiar nieszczęść rozszerzyła się dzisiay pogłoska, że rząd otrzymał smutną wiadomość: iakoby wały morskie cały Kadyx pochłonęły. Niektórzy ludzie utrzymuią, że to rzeczywiście się stało, iakkolwiek zdarzenie to zdaie się bydź niepopobne do prawdy, i że w pałacu Królewskim naygłębszy smutek panuie.

PORTUGALIA z *Lizbony d. 25 Marca.*

Sprawa przeciwko Hrabinie Ficalho dzielnie iest popieraną. Przesłuchano iuż kilku świadków, i podług ich zeznań okazała się ta dama w oczach sędziów godną kary, była Reientka Donna Izabella postanowiła wstawić się za nią.

TURCYA

List kupiecki z Stambułu pod dniem 10 Marca donosi: — »Przed kilku dniami, fregata i korweta Turecka, wystawione na warsztatach w Sinope, chciały w nocy weyść do Bosforu; lecz poczytane za nieprzyiacielskie; zostały uszkodzone od wystrzałów działowych z zamków, tak, iż statek parowy musiał ie ciągnąć za sobą. Pan Jaubert miewa ieszcze czasem naradę z Reis-Effendim. — W pałacu poselstwa Angielskiego, czynią przysposobienia do mieszkania posła, którego się wkrótce spodziewaią.

Wiadomości z Grecyi i Turcyi.

z Konstantynopola d. 10 *Marca.*

Nędza w tuteyszey stolicy doszła do naywyższego stopnia; żywność w troynasób zdrożała, i ieszcze z gotowemi pieniędzmi w ręku trzeba samemu o chleb do drzwi piekarzy kołatać. Nieszczęśliwe wdowy i dzieci aby z głodu nie umrzeć muszą się tu udawać z prozbą o wspomożenie do zamożnych Chrześcian. Cierpień Katolickich Ormian nie skazanych na wygnanie i Greków niższych stanów niepodobna opisać. Z powodu ustania wszelkiego handlu używani są do robót rządowych i rzadko kiedy dostaią zapłatę. A co ieszcze okropnieysza, samobóystwo nieznane dotąd wschodnim ludom zaczyna się pokazywać i widziano kobiety wieszące się z rozpaczy. W śród tych klęsk, niderlandzki poseł, Baron von Zuylen, zyskał powszechną miłość i szacunek. Zamiast dawania festynów oszczędza co może i daie ubogim: nawet w codziennych swoich wydatkach zaprowadził ścisłą ekonomikę. Pieniędzy żywności i czego tylko może, dostarcza nieszczęśliwym a nawet nie zapomina i o biednych w Angora. Niedawno rozdała równie godna iego małżonka 4000 piastrów pomiędzy ubogich. Chwalą także bardzo przełożonych kościołów Sgo Antoniego i Sgo Benedykta, którzy własne swoie suknie potrzebnym rozdali, dla ochronienia ich przed srogością zimy iaka się tu podobnie iak w całym Lewancie czuć dała.

PRZYIECHALI DO WARSZAWY. d. 24 Kwietn. Lelewel Jan Kapitan z Zamościa. — Mas.kowski Antoni Oby. z Glinic. — Poganowski Piotr Podpor: z Radomska, — Piłzuski Antoni Oby. z Jakubowa. Zapolski Józef Oby z Brześcia. — Bontani Wincenty, Oby. z Many. — Plichta Jan Patron z Płocka, — Rutkowski Walenty Regent z Radomia. — Sokołowski Józef Mecenas z Wilczkowic. — Mikorski Jan Hrabia z Słubic, — Gołoński Andrzey Budowniczy z Wrocławka, — Charzewski Jan Oby. z Wyszogroda, — Straszak Michał Sekretarz z Bronowa. Hubert Jan Oby. z Torunia. — Kochowski Michał były Pułkownik z Wilna.

DONIESIENIA

Przy ulicy Dzikiéy, wprost ulicy Pawiéy, Plac nader obszerny, do budowli i założenia iakiéy Fabryki bardzo dogodny, iest z wolnéy ręki do sprzedania. Wiadomość u Właściciela w téyże Possessyi, lecz od ulicy Nalewki pod Nrem 2245 zamieszkałego, powziąść można.

Na przeciw Sgo Krzyża do Handlu Pani Schmidtowéy nadszedł powtórny transport Jęczmienia francuzkiego szczególnie zalecaiącego się z tego, że mimo nadzwyczaynego plonu, korzec ieden wydaie czystéy kaszy garcy 35, prócz mąki garcy kilku. Na nadchodzący May iest pora przyzwoita do sieyby iego.

Niżéy podpisany mam honor uwiadomić Prześwietną Publiczność, iż przeniosłem swóy Skład rozmaitych robót srebrnych wraz z pracownią z ulicy Krakowskie Przedmieście Nro 411 na ulicę Trębacką pod Ner 640.

Wincenty *Chromecki* Złotnik.

Maiący chęć umieszczenia Dziecięcia, iakiego kolwiek bądź wieku, w mieyscu gdzieby miało wszelką wygodę; dozór nad sobą, tudzież wszelkiéy troskliwości w pielęgnowaniu doznawało; raczą się zglosić, w celu ułożenia się, do domu pod Ner 545 przy ulicy Dlugiéy na drugie piętro, a to obok mieszkania Murgrabiego tegoż domu.

TEATR NARODOWY. Dziś daną będzie Opera *Otello Murzyn Wenecki.*